

September 2022 • jaargang 34 • nummer 6

HET HOUT BLAD

www.hethoutblad.nl

ZWEMMEN IN DE HACIENDA

ASCENT IN MILWAUKEE WERD STEEDS HOGER

MUSEUM VAN GELAMINEERD EUCALYPTUS

RONDINGEN IN HET ECK HUIS

ICONISCH DESIGNCENTER MET CLT-CONSTRUCTIE

NIEUW HOOFDKANTOOR BRABANTIA

Het nieuwe hoofdkantoor annex designcenter van Brabantia in Valkenswaard zou zo uit de productlijn van de fabrikant van huishoudelijke artikelen zelf kunnen komen. Het langgerekte transparante gebouw lijkt op een nieuw soort afvalemmer op zijn kant. De buitenzijde bevat veel glas en staal maar binnen is de zichtbare constructie vrijwel volledig van kruislaag- en gelamineerd hout.

*Een voormalige fabriek van Brabantia heeft
plaatsgemaakt voor het nieuwe hoofdkantoor
annex designcenter, de nieuwbouw is
90 centimeter boven het maaiveld getild.*

FOTO: JOHN EKKELBOOM

Langs beide zijden van het atrium lopen in de lengte van het gebouw de verkeersruimten.

FOTO'S: LÜNING

Met omgekeerde T-ankers op betonnen poeren zijn houten gelamineerde kolommen van 280 x 400 mm met verdiepte bouten gemonteerd.

Het atrium is dé ontmoetingsplek voor medewerkers en bezoekers. Om de dakliggers daar niet groter dan 280 x 520 mm te hoeven maken zijn aan de onderkant van drie liggers stalen trekstangen bevestigd.

FOTO: JOHN EKKELBOOM

Niet ver van het nieuwe hoofdkantoor van fabrikant Brabantia, bekend van onder andere strijkplanken, prullenbakken en keukenaccessoires, staat het oude kantoor waar het bedrijf tot voor kort was gevestigd. Dit monotone stenen blok was bepaald geen visitekaartje en ook geen prettige werkplek voor het personeel. De directie van het familiebedrijf, dat sinds het honderdjarige bestaan in 2019 het predicaat koninklijk mag dragen, besloot een aantal jaren geleden om een nieuw kantoorgebouw te laten ontwerpen dat beter aansluit op de eigen filosofie. Het moest een fijne werkplek worden, modern en fris ogen en vooral duurzaam zijn. Duurzaamheid komt ook steeds meer terug in de producten van het bedrijf, met name in de circulariteit ervan. De locatie voor de nieuwbouw was al bekend. Op de Leenderweg, enkele honderden meters verderop, had Brabantia een voormalige productielocatie. Die moest plaatsmaken voor het nieuwe hoofdkantoor annex designcenter.

Juiste snaar geraakt Brabantia schreef een prijsvraag uit waaraan uiteindelijk vier architectenbureaus deelnamen. Een daarvan was AAArchitecten uit Den Haag, waarvan het plan direct in de smaak viel en groen licht kreeg. Architect Gert Jan Kruijning, bedenker van het concept, vertelt dat hij en zijn collega's als pioniers al veel ervaring hadden opgedaan op het gebied van duurzaamheid. 'En met ons ontwerp raakten we meteen de juiste snaar. Na de prijsvraag hebben we nauwelijks meer iets aan het ontwerp hoeven te veranderen. Een gebouw moet mooi zijn en iets met je doen. Wij houden van statements. Dat hebben we hier in Valkenswaard ook gedaan. Een ander belangrijk aandachtspunt was het thema "ontmoeting en interactie". Brabantia wilde bewust stimuleren dat de werknemers van de verschillende afdelingen elkaar in het gebouw tegenkomen, zodat interactie op een natuurlijke wijze wordt gestimuleerd. Ook dat aspect vind je sterk terug in het ontwerp.'

Rounded corners In de showroom van het nieuwe gebouw pakt Kruijning een willekeurig product van Brabantia uit een van de schappen. Het blijkt een eenvoudige toiletrolhouder. Opvallend zijn de ronde vormen. De architect licht toe dat dit het kenmerkende is van Brabantia-producten. 'Het zijn opvallend aaibare objecten met rounded corners. Ook het huisje in het bedrijfslogo heeft afgeronde hoeken. In feite hebben wij dit logo opgerekt tot een platte ellips.' Daarbij zweeft het gebouw ogenschijnlijk boven het landschap. 'We hebben het zo'n 90 centimeter boven het maaiveld getild. Het staat precies in het midden van het terrein tussen de twee bureaus en met aan de voor- en achterzijde een landschapspark voor het personeel. Door het gebouw los te maken van z'n omge-

ving, wordt het meer verzelfstandigd als object en presenteert het zich beter.'

Demontabel Hoewel de vormgeving al vanaf het prille begin stevig in de steigers stond en nauwelijks aanpassingen behoefde, was nog niet duidelijk van welk materiaal de constructie van het gebouw gemaakt moest worden. Kruijning vroeg aan de opdrachtgever welke sfeer het interieur zou moeten uitstralen. Het antwoord was huiselijk, warm en Scandinavisch. De architect attendeerde op de documentaire 'Houtbouwers' van het VPRO-programma Tegenlicht. Na het bekijken daarvan was de opdrachtgever meteen om, vooral omdat hout staat voor duurzaamheid en circulariteit, een warme uitstraling heeft en bovendien demontabel is. In het nieuwe hoofdkantoor is hout dan ook rijkelijk vertegenwoordigd. Het tweelaagse gebouw van 56 x 35 m is opgetild ten opzichte van het vlakke omliggende terrein. In de fundering is het puin verwerkt van de gesloopte fabriek die op het terrein stond. Met omgekeerde T-ankers op betonnen poeren zijn houten gelamineerde kolommen van 280 x 400 mm met verdiepte bouten gemonteerd. De begane grond is afgewerkt met een monolithisch gestorte betonvloer, waarvoor minder materiaal nodig is dan bij een gebruikelijke dekvloer. Bovenin de kolommen zijn eveneens T-ankers bevestigd die weer zijn verbonden met gelamineerde liggers van 280 breed en 600 mm hoog. Op die liggers rusten de CLT-vloeren. De tweede etage is vrijwel op dezelfde wijze geconstrueerd met bovenop een CLT-dakvloer, voorzien van CLT-overstekken. Deze is afgewerkt met isolatie en een dampdichte en waterkerende laag, waarop sedumplanten groeien en PV-panelen staan die het gebouw vrijwel energieneutraal maken.

Atrium en trekstangen Al het hout, dat is afgewerkt met een witte semi-transparante beits om verkleuring door uv-licht te voorkomen, is binnen overal maximaal zichtbaar, evenals de verbindingen. Houtconstructeur Joost Lauppe van Adviesbureau Lüning in Velp legt uit dat het om een vrij eenvoudige houten constructie gaat, die dankzij de goede samenwerking tussen alle betrokken partijen in vier weken tijd is opgebouwd. Naast de gelamineerde kolommen, liggers en CLT-vloeren zijn ook de stabiliteitswanden en een stabiliteitskern in CLT uitgevoerd. Ook de liftschacht, tribunetrap en trapbomen van de vluchttrappen zijn van CLT gemaakt, wat volgens Lauppe goedkoper, duurzamer en minder bewerkelijk is dan kalkzandsteen, beton en staal. De grootste constructieve uitdaging was volgens de constructeur het centraal gelegen en twee etages hoge atrium, dé ontmoetingsplek voor medewerkers en bezoekers. 'Hier heb je te maken met een grote overspanning van 17,4 meter, terwijl die el-

FOTO'S JOHN ENKELBOOM

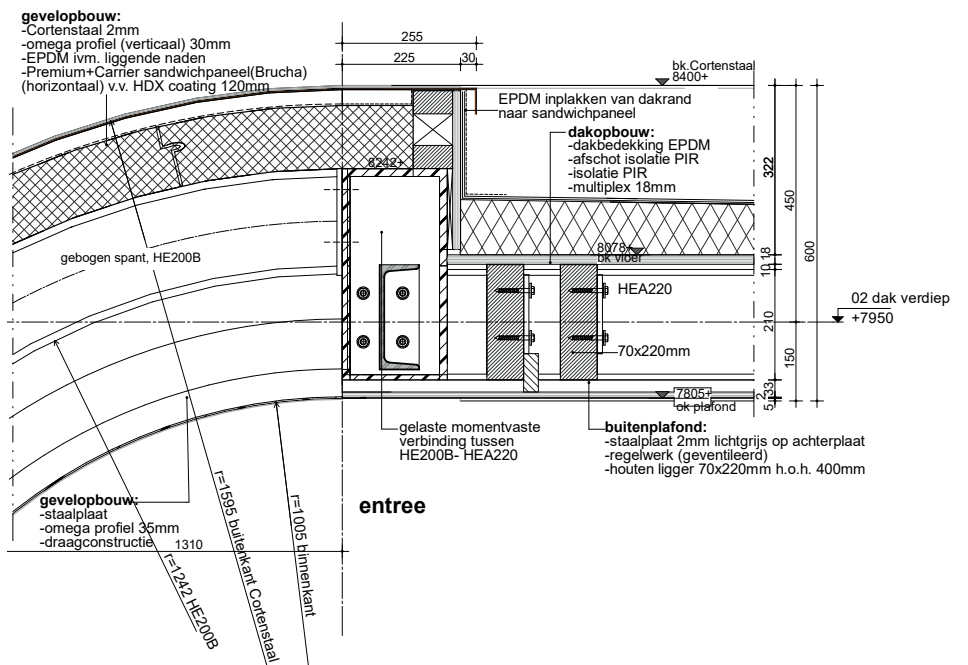
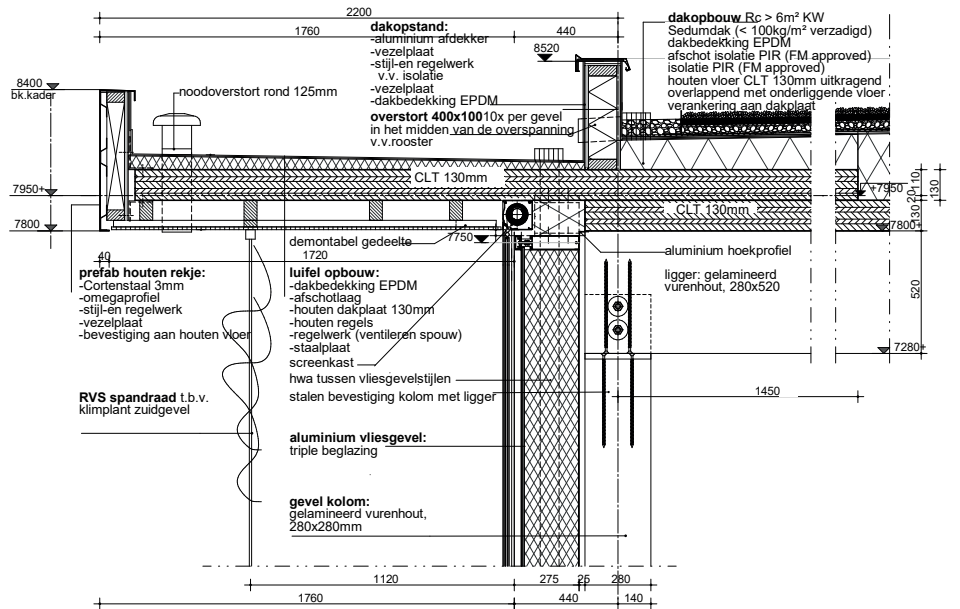
Aan de westzijde vormt de kopgevel een twee verdiepingen hoge entree langs de glazen wand van de showroom.

De langgerekte puien liggen verdiept in een kraag van 2 meter. Het overstek biedt schaduw.

Tekening boven: Dakoverstek zuidzijde met groenbeplanting.

Tekening onder: Aansluiting ronde kopgevel op CLT constructie.

ders in het gebouw overall 6,9 meter is. We wilden het dakvlak door laten lopen zonder de dakliggers, die al 280 mm breed zijn en 520 mm hoog, nog verder te hoeven vergroten. Daarom hebben we aan de onderkant van drie liggers stalen trekstangen bevestigd. Die brengen de liggers op onder spanning zodat deze meer druk kunnen opnemen. Vergelijk het met een omgekeerde tuibrug. Het is een bouwkundig simpele constructie waarmee we bovendien hout hebben bespaard.'

Verjonging van liggers Op de begane grond en de eerste etage lopen langs beide zijden van het atrium in de lengte van het gebouw de verkeersruimten. Daaraan grenzen aan de buitenkant en uiteinden de kantoren, een open kantine, een fitnessruimte, vergaderruimten, nissen voor overleg, belboxen, de showroom, de ontvangsthal, de lift en de beide trappenhuizen. De langgerekte puien van 5 cm dik tripleglas aan de noord- en zuidzijde, die verdiept liggen in een kraag van 2 meter, zorgen voor optimaal daglicht in alle verblijfsruimten, die ook glazen binnenwanden hebben. In het dakgedeelte van het atrium bevinden zich in de breedte van het gebouw twee lichtstraten die de groene plantenwanden eronder van daglicht voorzien. Bijzonder is bovendien dat in het gebouw met ruimten van 4 meter hoog en zonder plafonds geen leidingen zijn te zien. Lauppe zegt dat in het begin van het ontwerptraject al rekening is gehouden met het tracé van de installaties. 'Op de begane grond in de gangen hebben de liggers aan de onderkant een uitsparing van 30 cm diep waarin de E&W-installaties zijn opgeborgen. Die zijn weer met roosters weggewerkt. Op de eerste etage was die verjonging van de liggers niet wenselijk en mogelijk vanwege de grotere overspanning van het atrium. Daar zijn de installaties op het dak gelegd en daarmee goed bereikbaar voor onderhoud zonder de bedrijfsvoering te verstoren.'

Cortenstaal Dat het nieuwe kantoorgebouw grotendeels van hout is, is aan de buitenzijde niet direct te zien. De gebogen kopgevels en de kaders rondom de glazen voor- en achtergevel zijn gemaakt van cortenstaal en visu-

Aansluiting ronde kopgevel op houten CLT constructie.

aliseren het rounded corner-principe van Brabantia. De roodbruine oxidatie contrasteert fraai met het groene landschap. De gebogen kopgevels met stalen achterconstructies zijn met stalen verbindingen aan de CLT-dakvloer en de betonnen begane grondvloer bevestigd. Aan de westzijde vormt de kopgevel een twee verdiepingen hoge entree langs de glazen wand van de showroom. Kruijning legt uit dat schroeven en verbindingen zichtbaar zijn gelaten, om de tijdelijkheid en de mogelijkheid van hergebruik te accentueren. 'Omdat het te zwaar en te duur zou worden om de gebogen vormen in hout te construeren, hebben we bewust gekozen voor staal. We zijn bijzonder trots op het uiteindelijke resultaat. Met dit nieuwe hoofdkantoor, dat B.Home is gedoopt, hebben we niet alleen een heel inspirerende werkplek gecreëerd maar ook door houtgebruik de visie van het familiebedrijf vertaald in een duurzaam gebouw.'

JOHN EKKELBOOM

Locatie: Leenderweg 182, Valkenswaard. **Opdrachtgever:** Brabantia S&L Netherlands, Valkenswaard. **Architect:** AAArchitecten, Den Haag. **Bouwmanagement:** MIBA Bouwmanagement, Asten. **Constructeur:** Adviesbureau Lüning, Velp. **Installatieadviseur:** K+Adviesgroep, Echt. **Landschapsarchitect:** Puur Landschap, Bennekom. **Adviseur duurzaamheid en circulariteit:** Buro Logge, Nieuwegein. **Aannemer:** Bouwbedrijf van de Ven, Veghel. **Leverancier houtconstructie:** Derix Gelijmde Houtconstructies, Liederholthuis. **Interieurbouwer:** Verschuren Interieurbouw, Eindhoven. **Bruto vloeroppervlakte:** 3121 m². **Bouwperiode:** mei 2021 – maart 2022. **CO₂-opslag:** in dit gebouw is 750 m³ hout toegepast, daarmee is 666 ton CO₂ vastgelegd.